

Emancipatie, dat doen we samen

Jorg Tanis en Henri Jacobs werden in 2007 de nieuwe eigenaren van de Nijmeegse boekhandel De Feeks. De Feeks werd in de jaren zeventig opgericht vanuit de vrouwenbeweging en niet iedereen was er blij mee dat juist twee mannen de winkel overnamen. Toch zijn ze inmiddels helemaal ingeburgerd, vertelt Henri in een interview met Raffia.

Marijke Naezer

Hoe zou het zijn om als man te werken in een 'feministische wereld'? We legden de vraag voor aan Henri Jacobs, sinds 2007 samen met zijn partner Jorg Tanis eigenaar van boekhandel De Feeks in de Van Welderenstraat in Nijmegen. Zoals de naam al doet vermoeden was De Feeks oorspronkelijk een vrouwenboekhandel. De winkel is weliswaar nog steeds gespecialiseerd in lesbische en vrouwenliteratuur, maar het assortiment is door de jaren heen verbreed, onder meer met homoliteratuur. Enthousiast vertelt Henri hoe het voor hem allemaal begon.

"Jorg en ik waren al jaren klant bij De Feeks toen we hoorden dat de winkel te koop stond. Zonder veel succes: al een jaar lang had niemand zich gemeld. Als niemand het zou overnemen zou De Feeks verdwijnen. Dat leek ons vreselijk zonde. Er zijn in heel Nederland per slot van rekening maar drie boekhandels met een specialisatie in homoliteratuur: Vrolijk in Amsterdam, Savannah Bay in Utrecht en De Feeks in Nijmegen. We houden allebei erg van boeken, maar we vonden het vooral heel belangrijk dat deze unieke winkel zou blijven bestaan." Jorg en Henri meldden zich als kopers en de deal was snel gesloten: "'s Middags kwamen we op gesprek en de volgende ochtend hadden we het overgenomen."

Scheldende vrouwen

"De vrouwen die de boekhandel beheerden waren wel wat bezorgd om ons. Ze bereidden ons al een beetje voor op de mogelijkheid dat er ook negatieve reacties konden komen op het feit dat de boekhandel door mannen werd overgenomen. En inderdaad waren er vrouwen die er moeite mee hadden. Zij moesten überhaupt niks van mannen hebben, ongeacht wat voor mannen het waren. Sommige vrouwelijke klanten bleven weg."

Ondanks de gesprekken vooraf, kwam dit als een schok voor Henri en Jorg. "Wij zijn juist heel erg bezig met gelijke rechten voor mannen en vrouwen. Maar die vrouwen keken helemaal niet naar de persoon achter de man. Ze deden dus eigenlijk zelf wat ze mannen verweten. Ik had daar in het begin wel moeite mee." Een dieptepunt was dat Henri in de winkel door twee vrouwen werd uitgescholden, in het bijzijn van andere klanten. "Dat heeft me erg geraakt, en eerlijk gezegd raakt het me nu, nu ik erover vertel, weer."

Gelukkig was het grootste deel van de reacties positief, en ook tegenwoordig zijn mensen blij verrast een man achter de toonbank van de vroegere vrouwenboekhandel te vinden. Een klant bevestigt dit: "Het is een unieke winkel, en ontzettend mensvriendelijk". Toch blijft Henri op zijn tellen passen: "Ik let wel op mijn woorden, ook in discussies. Mijn krediet als man is nou eenmaal niet zo groot als dat van een vrouw."

Principes

Niet zomaar elk boek wordt opgenomen in de collectie. Als Henri of Jorg er geen goed gevoel bij heeft, komt het er niet in. "Binnen de homoliteratuur bestaat bijvoorbeeld een niche van boeken over seks met tienerjongens. We voelen ons daar niet prettig bij, dus die kopen we niet in. Dat is het leuke aan een winkel als De Feeks: we kunnen vasthouden aan bepaalde principes." Ook pornofilms zul je niet terugvinden in de schappen, al is er wel vraag naar: "Mannen vroegen wel eens of we ook dvd's gingen verkopen, het zwaardere werk zeg maar. Maar zo'n winkel willen we niet zijn. Ik verwijs deze mensen door naar Ero World aan de overkant."

"En het is belangrijk dat Riekje, die al sinds jaar en dag een belangrijke kracht in de winkel is, geen problemen met een aanschaf heeft. We zagen bijvoorbeeld een keer een boek waarin foto's van

bloemen naast foto's van vagina's waren geplaatst, als kunstproject. Ik vroeg Riekje wat ze ervan vond en zij had haar twijfels. We hebben toen besloten het niet in te kopen."

Boeken over 'de vrouwenzaak' moeten positief opbouwend zijn voor de discussie over emancipatie en feminisme. Eind 2009 verscheen bijvoorbeeld *De mythe van het glazen plafond* van Marike Stellinga. In dat boek betoogt de auteur dat het de schuld van vrouwen zelf is dat ze niet hogerop komen. Henri: "Daar was ik het zo hartgrondig mee oneens, dat we het niet ingekocht hebben." Van klanten kreeg hij vervolgens het advies dit boek toch maar op te nemen: "Ze wilden het wel kunnen lezen, al waren ze het er niet mee eens. Dus toen hebben we het toch maar in de winkel gelegd. Maar niet te lang hoor!"

Imago

Er wordt goed gelet op de verhouding tussen 'mannen- en vrouwenboeken', vertelt Henri wijzend op de schappen: "Aan deze kant vind je alle lesbische literatuur en films. En aan deze kant staat volgens dezelfde indeling de homoliteratuur." Ook in de hoek met de 'mainstream boeken' zijn zowel mannelijke als vrouwelijke auteurs vertegenwoordigd. "We letten er goed op dat in de etalage ook boeken van mannelijke auteurs liggen. We hebben nu bijvoorbeeld Herman Koch, dat zou dertig jaar geleden ondenkbaar zijn. Het is ook een kwestie van met de tijd meegaan. Mensen moeten weten dat ze voor al hun boeken bij De Feeks terecht kunnen."

Ondanks dit zorgvuldige beleid hebben veel mannen nog altijd het idee dat De Feeks een vrouwenboekhandel is. "Soms hoor ik het langslpende mannen zelfs zeggen: ik mag hier niet naar binnen. Dat is een erfenis van vroeger, toen er ook nog het Vrouwencafé was. Daar mochten mannen inderdaad niet naar binnen. Als ik het hoor dan ren ik snel naar buiten om te zeggen dat iedereen welkom is!"

Zou de naam van de boekhandel niet met dit imago te maken hebben? Henri antwoordt bevestigend. "Maar we willen de naam toch behouden, juist omdat we die band met de geschiedenis zo belangrijk vinden. De naam is ook verbonden aan het opkomen voor vrouwenrechten, en dat vinden wij nog steeds belangrijk. Misschien moeten we er 'De Feeks, ook voor mannen' van maken", stelt hij met een brede grijns voor.

Toekomst

Jorg en Henri vinden het belangrijk dat De Feeks blijft voortbestaan, hopelijk met steeds meer klanten: "Nu horen we bijvoorbeeld op Roze Zaterdag dat mensen uit Nijmegen helemaal naar Amsterdam reizen voor homoliteratuur. Terwijl ze ook gewoon bij ons terecht kunnen. Maar ook voor andere genres willen we bekender worden. En als we iets niet op voorraad hebben, dan bestellen we het graag. Als mensen een boek zoeken zouden ze automatisch moeten denken: ik ga even naar De Feeks."

Voor het geld doen ze het niet, vertelt Henri. "Het is meer een hobby, we zien het als onze bijdrage aan de emancipatie van vrouwen en homo's (m/v). Mensen hoeven ook niet per se iets te kopen als ze in de winkel komen. Ze kunnen ook gewoon even een praatje komen maken. We vinden het belangrijk dat mensen zich hier welkom voelen." Als er winst wordt gemaakt, dan wordt het rechtstreeks geïnvesteerd in emancipatie. Zo sponsorde De Feeks in 2009 een gedichtenbundel van een vrouwelijke schrijfster. Want emancipatie, dat doen we samen.

Boekhandel De Feeks, Van Welderenstraat 34, 6511 ML Nijmegen, 024 3239381, www.feeks.nl.